

2236

1.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alma Johansson.

Johansson, Alma, maka till förre lantbrukaren Gustaf

Johansson, Holsbybrunn, född år 1870.

Makarna Johansson voro tidigare bosatta i Mellby.

acc. nr 2236

2.

Sm. S. Vedbo härad.

Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Mellby socken.

Meddelare Hustrun Alma Johansson.
Holsby Brunn.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skervan.

När man förstod, vem som satt på barnet skervan, skulle

man ta något av den personens kläder, t. ex. fransen av en schal,

samt ge barnet detta att förtära.

2230

3.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken.

Gustaf Jonsson.

Gustaf Jonsson, herrmansägare, Appelhester, Alsheda.

Ödd i Nyaby, Alsheda, år 1886. Fadern var lantbrukare.

2236

4

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken. Meddelare Gustaf Jonsson, Appelhester,
Alsheda.

Att vinna en mans kärlek.

Om en kvinna vill vinna en mans kärlek, så ska hon
pissa i kaffet, innan hon ger det åt mannen.

2236

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

5.

Register.

- A. En gubbe, som ijte var människa.
J. Vårtor.

2236

6.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken.

Elin Ingeborg Karlsson.

Karlsson, Elin Ingeborg, född 1901, dotter till ~~torparen~~

Johan Karlsson, Applaholm, Alsheda.

Ger intryck av att vara mycket lagd åt det mystiska.

2236

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Elin Karlsson, Applaholm, Alsheda.

En gubbe, som inte var människa. (Sägen.)

I Holsby Holms hage, där fanns skit.

En gång när meddelaren gick där - det var innan hon läste fram sig - såg hon någon, det var som en gubbe, men det var ingen människa.

Hon blev rädd och vände om.

2236

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

8.

Sm. Östra härad.

Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken.

Meddelare Elin Karlsson, Applaholm, Alsheda

Vårtor.

Vårtorna gnidas med en rå potatis, som sedan lägges
under en jordfast sten.

2236

9.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagner.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken.

Gunnar Klasson.

Klasson, Gunnar, predikant, Holsbybrunn, född i Björkö

år 1897.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVRegister.

- A. Jätten, som kastade sten mot kyrkan men hindrades av tomtar.
Tomten, som hjälpte bonden.
Kerlen, som lurade sig till ett stycke jord och som inte fick ro sen han var död.
- C. Trollpackan på Högo.
- G. En källa, där jordälven steg opp.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Björkö socken. Meddelare Gunnar Klasson, Holsbybrunn.

Tomten som hjälpte bonden. (Sägen.)

I Lygneshult i Björkö socken var en gammal knekt som hette

Örn. Han var också bonde.

De skylldde honom för att han hade en tomte som han satte ut

mat till om julaftonskvällen. Han lade också ut pengar till honom.

- - -

Örn höll en gång på med att odla. Det var då en person, som

en natt hörde tomten plocka sten där på odlingen.

En vinter körde tomten ved åt bonden. Tomten körde då över

en gumma med vedlasset. Det var mycket snö. Gumman blev inte skadad.

När hon steg opp, såg hon vedlasset ett stycke ifrån.

Tomten körde hem veden på Örns lagårdsgata.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Björkö socken. Meddelare Gunnar Klasson, Holsbybrunn.

Karlen som lurade sig till ett stycke jord och som inte fick
ro sen han var död. (Sågen.)

I Björkö socken finnes en gård som heter Kvill. Ägogränsen mot gården Lygneshult går i rak linje, men vid ett hörn, där gränsen lutar mot Sonarp, går ut en vinkel av omkring åtta tunnland. Den delen av gården har en gång en ägare till Kvill en natt köpt av en annan person för ett kvarter brännvin.

Där gick sedan om nätterna en med en brännvinsbutelj i handen och sade: "Här är rätt och här orätt."

Där flyter fram en bäck, som kallas Svarta vad. Där ser mörkt och fult ut.

När meddelaren som barn gick i skolan, gick han ofta där förbi. Han var då rädd för den där gubben, som sades gå omkring där.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnår.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Björkö socken. Meddelare Gunnar Klasson, Holsbybrunn.

Trollpackan på Högo. (Sägen.)

I sjön Nömmen är en ö, som heter Högo. Där bodde förr i tiden en trollpacka som var svår. De såg, hur det lyste där.

Hon kunde hjälpa fiskarna, så att de fick mycket fisk.

Det var en gammal fiskare, som en gång var därute och fångade kräftor. Frampå kvällen blev dessa större och större; till slut blev de så stora som oxhuvud.

Fiskaren blev då rädd och för hem. Då stod trollpackan på ön och skrattade åt honom.

Det hände att folk på vintertiden gick över sjön, när de skulle till kyrkan. Det ville ju inte den där trollpackan, att de skulle gå till kyrkan. Då högg hon opp råkar i isen, så att de skulle drunkna.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Björkö socken. Meddelare Gunnar Klasson, Holsbybrunn.

En källa där jordälven steg opp. (Sägen.)

I Lygneshult, Björkö socken, har funnits en varmslekälla,

där jordälven en gång steg opp.

Källan låg i ett kärr, lägre än byn, men vattnet steg opp,

så att det hotade att fördränka byn.

Då stoppade de fjäderbolstrar och fjäderkuddar i källan

och hindrade vattnet att stiga.

2236

17.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Register.

H. Hat och hämnd.
I. Ordspråk.

2236

18.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken.

Gustaf Karlsson.

Karlsson Gustaf, smed, Hagalid, född i Hulta, Alsheda, 1884.

2236

19

Sm. Östra härad.

Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken.

Meddelare Gustaf Karlsson, Alsheda.

Amel dot

Hat och hämnd.

Det var en rik, som sade till en käring: "Om en sluppe de

fattiga. Om en hade dem i luften."

"Det vore bra, då skulle vi skita på de rike", sa kärningen.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Gustaf Karlsson, Alsheda.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ordspråk.

Tack och lov, sa¹ Strömbäck.

Anmärkning.

Detta ordspråk användes av ovannämnde meddelare år 1929. Troligen efter skräddaren Sven Strömbäck i Repperda, Alsheda, född i början av 1800-talet.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIVRegister.

- A. Villad.
I. ~~XXXXXXXXXX~~.
Bastkremad.
B. Varsel om död.
J. Mot barns sömnlöshet.
Vårtor.
Skervan.
Ond blåst.
N. Majstång.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken.

Karolina Karlsson.

Karolina Karlsson, maka till grovarbetaren Gustaf Teodor

Karlsson i Holsbybrunn.

Född i Slättåkra, Alsheda, 1869.

Hon var i ungdomen under några år, troligen sex år, i tjänst
hos riksdagsman Daniel Danielsson i Nyabyberg.

Enligt meddelarens uppgift intresserade sig meddelarens
öräldrar icke för något som kunde räknas till kusleri - de brydde
sig inte om att lägga sin mandat i det - men de små meddelanden, som
upptecknaren kunde förmå meddelaren att lämna, visa, att även uti
frågavarande hem funnos en del av dåtidens föreställningar.

Meddelaren ger intryck av att vara uppriktig och pålitlig.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Karolina Karlsson, Holsbybrunn.

Villad. (Sägen.)

Meddelarens far blev villad, när han var i skogen efter ved.

Han gick ut på stora vägen, men han kände inte igen den, utan gick bortåt i stället för hemåt.

Då mötte han en person, som frågade, vart han skulle gå. Så fick han besked om, att han gick åt fel håll. Men han var lika en-
is att han var på rätta vägen. Sen fick han åka hem.

Han blev villad så där några gånger.

Han brukade inte vara sjuk.

A: p.

2236

24.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken. Meddelare Karolina Karlsson, Holsbybrunn.

Gastkramning.

En gång, när änkan Johanna Lord kom på besök hos meddelaren, sade hon, att hon var gastkramad.

Hon tog då en handduk och en kniv och behandlade sig såsom hon brukade. Hon blev bra.

- - -

Änkan Anna i Graneberg, Nyabyberg, hade sagt, att hon blev gastkramad. Hon gjorde också med hjälp av en handduk undersökning och botade sig.

2236

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

25.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Aisheda socken. Meddelare Karolina Karlsson. Holsbybrunn.

Varsel om död.

När ugglan skrek eller när någon fågel hackade på fönstret, sade de, att någon dog.

2236

26.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagner.

Alsheda socken. Meddelare Karolina Karlsson, Holsbybrunn.

Mot barnets sömnlöshet.

När meddelaren var barn, kunde han inte sova om nätterna.

Då gick fadern vissa slag kring stugan och strödde ut nå-

onting.

Vad det var som ströddes ut, visste inte meddelaren.

2236

27

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken. Meddelare Karolina Karlsson, Holsbybrunn.

Vårtor

Vårtor tvättas i regnvatten, som samlats på en sten.

acc 2236

28.

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alsheda socken. Meddelare Karolina Karlsson, Holsbybrunn.

Skervan.

Meddelaren och hennes man hade haft ett barn, en gosse, som haft

skervan. Han var klen och slapp i benen och armarna.

De hade fått olika råd och försökt ett flertal botemedel.

1. De hade blivit tillrådada att plocka stenar och lägga dessa

i solen samt sedan i vatten och därpå bada barnet i detta vatten.

2. De skulle klä ut dockor, och så skulle de ha dessa ute viss

id på dygnet. Meddelaren kunde dock inte erinra sig de olika detaljerna.

3. En tatterska sade, att de skulle hålla kaffeböner i en påse

och lägga denna på barnets bröst. - Hon tog bra betalt. -

4. De skulle ta av det linne, som pojken haft på sig, och så

skulle de bränna detta linne och ge pojken askan att äta.

5. De talade med en sjukvårdssoldat, som hette Kvist.

6. De besökte barmorskan i Alsheda.

7. De besökte provinsialläkaren i Vetlanda, och pojken blev i-
om kort frisk. De behövde inte medecin mer än en gång.

2236

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

29

Sm. Östra härad Upptecknare Gottfrid Wagnet.
Alsheda socken. Meddelare Karolina Karlsson, Holsbybrunn.

Ond blåst.

Ond blåst var en sjukdom som gav sig tillkänna med utslag:

visslor och stora blemmor.

När meddelaren i unga år tjänade i Nyabyberg, var det någon -
roligen en piga-som hade ond blåst.

Botemedel: De skulle ta nässelpipor och blåsa på det sjuka stäl-
et.

2236

30.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Sm. Östra härad. Upptecknare Gottfrid Wagnér.

Alsheda socken. Meddelare Karolina Karlsson, Holsbybrunn.

Majstång.

Meddelaren hade icke varit med vid någon majstång eller maj-

eld.